

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Г. Ахметбек
Н. Абдырақын
Е. Керімбаев

ЕЛТАНУҒА ҚАТЫСТЫ МӘТІНДЕР ТОПТАМАСЫ

哈萨克斯坦国家概况

Оқу құралы

Алматы
«Қазак университеті»
2014

目录

前言.....	3
哈萨克斯坦国家概况.....	5
二. 阿拉木图.....	37
三. 阿斯塔纳.....	45
四. 风俗礼仪.....	51
五. 节日.....	52
六. 社会文化.....	54
七. 生活习惯.....	55
八. 阿肯弹唱.....	56
九. 姑娘追.....	58
十. 哈萨克斯坦共和国体育.....	58
十一. 哈萨克斯坦共和国与中华人民共和国的关系.....	59
十二. 中国与哈萨克斯坦政治经济关系.....	89
十三. 哈萨克斯坦共和国和中华人民共和国 关于进一步深化全面战略伙伴关系的联合宣言.....	93
十四. 中华人民共和国和哈萨克斯坦共和国联合宣言.....	97
十五. 入境须知及海关规定.....	101

Оқу басылымы

Ахметбек Гүлжан
Абдырақын Нурхалық
Керімбаев Ержан

ЕЛТАНУҒА ҚАТЫС
МӘТІНДЕР ТОПТАМА

哈萨克斯坦国家概况

Оқу құралы

Компьютерде беттеген Ү. Әбдіқа
Мұқабасын безендірген К. Өмір

Мұқабаны безендіруде қолданыл
<http://screen-wallpapers.ru/wallpapers>
сайттан алынған

ИБ №7919.

Басуға 29.12.2014 жылы қол қойылды. Піші
Көлемі 6,56 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басыл
Таралымы 100 дана. Бағасы еліс
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық уни
«Қазақ университеті» баспа үйі
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даң

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасы

ӘОЖ 908(075.8)

КБЖ 26.89я73

А 94

*Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
шығыстану факультетінің Ғылыми кеңесі және
Редакциялық-баспа кеңесі ұсынған
(№4 хаттама 19 мамыр 2014 жыл)*

П і к і р ж а з ғ а н д а р :

филология ғылымдарының кандидаты *А.Т. Тоқыметов*
филология ғылымдарының кандидаты *Т. Қалибек*
филология ғылымдарының кандидаты *А. Кенжебаева*

Ахметбек Г.

А 94 Елтануға қатысты мәтіндер топтамасы: оқу құралы
/ Г. Ахметбек, Н. Абдырақын, Е. Керімбаев. – Алматы: Қазақ
университеті, 2014. – 105 б.

ISBN 978-601-04-0800-5

Бұл оқу құралында қазақ елі мен жеріне қатысты барлық мағлұматтар қытай тілінде топтастырылған, мұнда қазақ елінің қысқаша тарихы, саяси, қоғамдық, экономикалық, мәдениет, білім, ғылым-техника, география, ақпарат, т.б. тарихы және бүгінгі, сонымен бірге қытай-қазақ ортасындағы дипломатиялық қатынастары егжей-тегжейлі жазылған, тіпті саяхатшыларға осы елдің таңғажайып табиғатындағы тамаша тарихи орындарды да таныстыруды естен шығармаған кітап.

Оқу құралы қытай тілін оқитын барлық студенттер мен магистранттарға, оқытушыларға, жалпы қазақстантанушыларға арналып жазылған шет тіліндегі алғашқы еңбектердің бірі.

ӘОЖ 908(075.8)

КБЖ 26.89я73

ISBN 978-601-04-0800-5

© Ахметбек Г., Абдырақын Н., Керімбаев Е., 2014

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2014

КІРІСПЕ

Еліміз егемендікке қол жеткізіп, әлемдік қауымдастыққа өз алдына жеке мемлекет болып ене бастаған кезде, дипломатиялық қарым-қатынастар орнатқан алғашқы елдердің бірі шығыстағы алып көршіміз ҚХР еді. Кеңес өкіметі кезінде қытайтанушы мамандар негізінен Москва, Ленинград, Ташкент сияқты шығыстану ғылымы жақсы дамыған орталықтарда дайындалғандықтан, егемендіктің алғашқы жылдарында қытайтанушы мамандардың тапшылығы қатты сезілді. Тәуелсіздік алардан екі жыл бұрын қолға алынған қытайтану ғылымы еліміздің егемендігімен бірге дамыды десек қате айтпаған болар едік. Қытайдың тарихынан, мәдениетінен, саясатынан, экономикасынан терен хабары бар білікті қытайтанушы маман дайындау барысында, қытай тілін оқытып-үйрету мәселесі бірінші орынға шықты. Осындай жағдайда қытай тілін оқыту елімізде өз алдына жеке сала болып қалыптаса бастады.

Екі елдің арасында дипломатиялық қарым-қатынастардың орнауына, саяси, мәдени байланыстардың жандануына, сауда-экономикалық байланыстардың қарқынды дамуына байланысты, қытай тілін білетін мамандарға деген сұраныстың күшеюі қытай тілін оқытуды «сәнге» айналдырып жіберді. Еліміздегі көптеген жоғары оқу орындары қытай тілін оқытуды қолға алды. Орта мектептерде де қытай тілін оқыту ісі кең стөк жая бастады. Алайда оқу базасы талаптарға сай емес, белгілі дәрежесі бар білікті ұстаздарға тапшы оқу орындары дайындаған мамандардың сапасы күмән туғызады. Себебі елімізде алғашқы болып қытай тілін оқытуды қолға алып, биыл құрылғанына 20 жылдан асып отырған, қытай тілін оқытатын білікті мамандар шоғырланған, қытай тілін оқытуда тәжірибесі мол Қазак ұлттык университеті қытайтану кафедрасының өзінде шешуін күтіп отырған мәселе жетерлік.

Бүгінгі таңда елімізде орыс тілді оқушыларға арналған Ресейде шыққан түрлі оқулықтар мен көмекші оқу құралдары жетіп артылады. Сондықтан казак тілінің ерекшеліктері ескерілген, біз өмір сүріп отырған ортаға, қоғамға негізделген оқулықтар жазатын уақыт әлдеқашан жеткен. Қазактын дәстүрлі, ұлттык құндылықтарын насихаттайтын қытай тіліндегі қосымша оқу құралдарын жазу да қазіргі өзекті мәселелердің бірі.

一. 哈萨克斯坦国家概况

哈萨克斯坦共和国 (The Republic of Kazakhstan、哈萨克文: Қазақстан Республикасы), 是横跨欧亚两洲的国家, 国土包括中亚北部和东欧的东南部, 乌拉尔河以西部分属于欧洲, 国土面积比整个西欧更大。西部毗邻里海。是世界上最大的内陆国。

国名来自其主体民族哈萨克族。原为苏联加盟共和国之一, 在1991年12月16日宣布独立。与俄罗斯、中国、吉尔吉斯斯坦、乌兹别克斯坦、土库曼斯坦等国接壤, 并与伊朗、阿塞拜疆隔里海相望, 国土面积排名世界第九位。

16世纪之前, 哈萨克斯坦境内生活的是游牧的突厥民族, 直到18世纪初期, 俄罗斯帝国将哈全境吞并, 哈萨克斯坦开始沦为俄罗斯帝国的殖民地并接受欧洲文化和斯拉夫习俗, 至今哈萨克斯坦的民族和文化属于突厥文化、伊斯兰文化和斯拉夫文化的结合体。

哈萨克斯坦属中高收入国家, 拥有丰富的自然资源和较雄厚的工业基础; 是世界主要粮食出口国之一, 仅次于俄罗斯的独联体第二大经济体, 也是独联体内发展最快的国家。为全球发展中的新兴经济体, 亦是全球发展最快的国家之一。

哈萨克虽然一直奉行平衡外交政策, 但是外交重心依然在东欧和西方, 先后加入独联体、欧洲-大西洋伙伴关系理事会、集安组织、欧安组织、上合组织、伊斯兰合作组织、突厥议会、北约和平伙伴关系会、欧亚委员会等国际组织。哈萨克斯坦近年来加强了与俄罗斯等东欧各国的经济、政治、军事等方面的一体化, 2015年将与俄罗斯、白俄罗斯、亚美尼亚成立欧亚联盟。

Еліміздегі оқу-ағарту саласындағы және университетіміздің академиялық саясатында кейінгі кезде болып жатқан он өзгерістерге сәйкес көптеген жаңа пәндер енгізіліп отырғаны белгілі. Дегенмен сол пәндерді жүргізетін, студентке де, оқытушыға да қолдануға ыңғайлы және пайдалы оқу құралдары әлі де болса аз. «Елтануға қатысты мәтіндер топтамасы» оқу құралы сол олқылықтардың орнын толтыруға бағытталған.

Қазіргі уақытта студенттеріміз қолданып жатқан қытай тіліндегі оқулықтардың дені Қытайда шығарылған. Мұндай оқулықтарда Қытайды танытуға көп көңіл бөлінетіні түсінікті. Алайда студенттер оқып жатқан тілінде өз елінің жағдайын, яғни географиясын, экономикасын, мәдениетін, әдебиетін, спортын, халқын таныстыра алатын дәрежеге жетуі керек. Сондықтан «Елтануға қатысты мәтіндер топтамасы» оқу құралының бүгінгі таңда шығуының маңызы зор.

Ұсынылып отырған оқу құралын қытай тілін оқып, үйреніп жатқан студенттер, магистранттар, оқытушылар игілігіне жарата алады. «Елтану», «Лингвомәдениеттану», «Ақпараттық аударма практикасы», «Аударма практикасы» сияқты пәндерді оқытқанда қосымша құрал ретінде пайдалануға болады.